

Ook toekomst Duitse landbouw onzeker

Adriaan Vernooij, Rene Gerritsen* en Wouter Kloosterboer*

*) studenten AH Larenstein

Stichting PRIVON (Praktijkvoorziening Intensieve Veehouderij Oost-Nederland) hield op 19 en 20 april jl. een studiereis naar leer- en onderzoekinstelling "Haus Düsse". Doel was een eerste oriëntatie op het gebied van de kennisoverdracht in de varkenshouderij in Duitsland. Kunnen we bijvoorbeeld samenwerken met Duitse landbouwonderwijsinstellingen.

We zijn rondgeleid over de nieuwe zeugen- en vleesvarkensstal en over het ecologische varkensbedrijf van Haus Düsse. Verder hebben we een slachterij van Westfleisch eG bezocht. Ook brachten we een bezoek aan een zeugen- en vleesvarkenshouderij. Er zijn oriënterende gesprekken gevoerd over samenwerking met het Onderwijs (tussen agrarische onderwijsinstellingen), de Landbouworganisaties (tussen GLTO en Arbeitskreisen) en het Onderzoek (onderzoek en kennisoverdracht). Deze gesprekken leidden tot meer inzicht in de Duitse varkenshouderij:

- De toekomst van de Duitse landbouw wordt, net als in Nederland, onzeker door onder andere toename van regelgeving, schommelende marktprijzen en interesse in de landbouw. Een te stellen vraag is: Moet er schaalvergroting komen en/of moeten bedrijven zich specialiseren?
- In Nederland is men verder met innovatie in de landbouw op het gebied van milieuwetgeving en schaalvergroting.

Haus Düsse

Haus Düsse is een centrale leer- en onderzoekinstelling voor gewas- en dierlijke productie, gelegen in Bad Sassendorf, in de deelstaat Nordrhein-Westfalen. Haar doel is om voor de Westfalen-Lippische praktijkgerichte landbouw, geldbesparende, milieu- en diervriendelijke productiemethoden te ontwikkelen. Ook wil Haus Düsse via opleiding en bijscholing vaardigheden en kennis overdragen.

Grond:

oppervlakte 208 ha, waarvan: 159 ha akkerbouw, 11 ha grasland, 22 ha bos en 16 ha aan erf wegen en gebouwen.

Veehouderij:

- 250 fokzeugen, 1700 gespeende biggenplaatsen, 3000 vleesvarkensplaatsen, 35/180 ecologisch gehouden zeugen/vleesvarkens
- 90 melkkoeien + 10 zoogkoeien, 100 stuks jongvee, 500 vleesstieren/proefplaatsen
- 60 schapen (ooien), 220 lammeren/proefplaatsen
- 9000 leghenplaatsen, 4500 opfokkenplaatsen, 5000 vleeskuikensplaatsen
- 4 bijenvolken

Arbeidsplaatsen: 76 volwaardige arbeidskrachten

Bezoekersaantal: ca. 25.000 per jaar (waarvan 25 - 30 % niet uit de agrarische sector).

In Duitsland beginnen die problemen zich nu voor te doen. In Duitsland is men nog niet veel bezig met innovatie, onder andere op het gebied van milieuwetgeving. Men heeft een afwachtende houding t.o.v. de politiek. Innovatie gebeurt vaak vanuit hogerhand. De Duitse boeren kijken niet snel zelf naar oplossingen en mogelijkheden.

- In Nederland is men al bezig met het verstrekken van leermodules via het internet. Dit gebeurt niet tot nauwelijks in Duitsland. Wanneer Nederland en Duitsland zouden samenwerken, zou internet een bevorderlijk instrument zijn. Zowel voor studenten/scholen als voor agrariërs/medewerkers.
- Er bestaan mogelijkheden voor samenwerking tussen Nederlandse en Duitse landbouwinstellingen op het gebied van kennisoverdracht.
- Door de daling van het aantal leerlingen in de landbouw, met name in de varkens- en melkveehouderij, hebben onderwijsinstellingen steeds meer moeite om voldoende gemotiveerde leerlingen te krijgen. Mede door de onzekere toekomst van de landbouw. Het kennisniveau van leerlingen wordt lager doordat veel leerlingen niet voor een vervolgopleiding kiezen. Men zoekt naar een oplossing. De verwachting is namelijk dat een ondernemer/werknemer in de landbouw steeds meer kennis van zaken nodig heeft. Hier wordt echter niet op ingespeeld door de jongere generatie die voor opvolging moet zorgen. Dit probleem speelt zowel in Duitsland als in Nederland.

